45ste jaar. — Nr 87. Zaterdag 23 Juli 1898.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^mes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 23 JULI 1898.

Van alles wat.

De belangrijkste gebeurtenis, welke eene voorname plaats zal beslaan in de jaarboeken van Brussel, is de processie van het H Sacrament van Mirakel, die Zondag door de straten van Brussel getrokken is, en waarvan wij reeds in ons nummer van dinsdag gesproken hebben.

Die processie gaf aan het Eucharistische Congres een buitengewoon glans en zij is de weerdige bekroning geweest van die godvruchtige vergadering.

Het behoorde dat deze zittingen, welke priesters en leeken van alle kanten saamgestroomd, tijwoonden, met een buitengewoon hewijs van openbaar geloof gesloten werd.

Drie dagen hebben de aanwezigen hun diepegodsvrucht en hunnen iever aandendag gelegd, om den eeredienst van het H. Sacrament te bevestigen, in hetwelk al de mysteriën van den godsdienst vervat zijn.

De processie was iets meer dan het Eucharistisch congres : het was geheel een volk, zich vereenigend met het denkbeeld van dit Congres, zich vereenigend met hetzelfde geloof, dezelfde liefde, dezelfde aanbidding.

Den vorigen dag maakte zich in de Sint-Josephkerk, M. de volksvertegenwoordiger Helleputte, de tolk van geheel de natie. Met eene heldere stem bevestigde hij zijn katholiek geloof en legde den eed af van een onwankelbaar vertrouwen in den Eucharistischen God, dien onze Vaderen aanbaden en die onze kinderen tot het einde der eeuwen zullen aanbidden.

Die schoone geloofsbelijdenis, die plechtige verbintenis heeft het volk bekrachtigd door deel te nemen aan de processie van het H. Sacrament van Mirakel.

Prachtige, grootsche hulde bewezen aan den God, die in onze tabernakelen verblijft, maar tezelvertijd schitterende eerherstelling!

* *

Le Peuple, orgaan der Brusselsche socialisten, meldt dat deze besloten hebben een rood boerenblad te stichten.

« Meer dan ooit « schrijft het blad, » is « het noodig zich tot den landbouwer te « richten ..

« Het is op den buiten dat de reaction- « nairen de laatste pilaren van hun gebouw « steunen en het is op de boeren dat zij hun- « ne laatste hoop vestigen. Wij moeten dus spoedig en krachtig handelen. »

De socialisten, hoewel zij in de laatste kiezingen geen vooruitgang hebben gedaan, laten den moed niet zinken, zooals men ziet, maar zij maken zich gereed tot nieuwe aanvallen.

Catholieken dus, opgepast !

Er moet gewaakt worden, en men mag niet gerust insluimeren op de behaalde lauweren. Even als de socialisten moeten wij op de bres blijven.

Het zal dus goed zijn de wapens eens na te zien, en ook of hier of daar niet meer en beter zou kunnen gewerkt worden.

* *

Monseigneur Keesen, senator, heeft eene statistiek opgemaakt om te zien hoeveel ieder Belg wel zou voor aandeel krijgen indien al de fortuinen van het land moesten verdeeld worden.

Wilt gij nu weten hoe groot dat aandeel is?

Al de fortuinen van België boven de 25,000 franken in banden van den Staat gesteld, en door dezen vruchtbaar gemaakt derwijze dat zij doorgaans 5 % interest opbrengen, zouden met dezen interest het inkomen van ieder Belg met ongeveer 10 cent per week verhoogen.

Al de fortuinen, kleine en groote, van het land, op dezelfde wijze door den Staat ingenomen, zouden het inkomen van iederen citoyen in 't de verbazende som van 50 cent. ongeveer per week verhoogen.

Voornit dus collectivisten, gij die het volk weet te doen waterlanden met uw land van belofte, dat eigenlijk het land der volksbedoeling zou zijn.

* *

Zekere Kuhn wierd onlangs door het gerecht van Berlijn ter dood veroordeeld.

Daags voor de halsrechting, kwam zijne moeder hem in 't gevang bezoeken.

Zij wilde hem nog eens — de laatste maal, eilaas ! — omhelzen ....

Kuhn wilde niet, hij dronsde achteruit en zei :

« Moeder, haddet gij mij gestraft toen ik « u den eersten keer gesloten eieren bracht, « zou ik morgen op het schavot niet moeten sterven ! »

Rechveerdig maar vreeselijk verwijt, dat de ouders die hunne kinders slecht opvoeden kunnen overwegen.

De Razernij.

Gevallen van razernij worden zoo omtrent van over al gemeld en wij achten het nuttig onze lezers de eerste en kommerkende teekens van de razernij aan te duiden.

Op het *eerste tijdperk* der ziekte, tijdperk der broeiing of vorming der koorts, wordt de hond zachter, vleiender zelfs, niet alleen jegens zijnen meester maar ook nog voor al de leden van het huisgezin ; de bijtzuchtigste en gevaarlijkste hond verliest alsdan het kwaadaardig voorkomen dat hem kenmerkte. Hij lijdt : zijne uitdrukkende en klagende oogen schijnen te vragen dat men hem van zijne pijnen verlosse ; hij tracht met zijne voorste pooten zich van eene kwelling te ontdoen welke zijne keel nijpt. Ondertusschen veranderd zijn karakter : hij wordt somber, ongerust, woedend. Zijn geblaf is klagend.

Op het tweede tijdperk der ziekte, ontwikkelt en verklaart zich de koorts. Op de ongerustheid volgt de schrik en de vrees welke het dier bemeesteren : hij vreest den klaren dag, schuilt zich in de donkerste vertrekken, onder de meubelen of in het diepste van zijn kot. Zijne blikken glinsteren met eenen akeligen glans. Hij zoekt rust en vindt er geene ; hij verplaatst zich gedurig en woelt dag en nacht zonder een oogenblik rust. Zijn geblaf wordt doffer, huilend. Op dit punt gekomen, verliest de hond alle bewijs zijner daden : hij herkent zijnen meester niet meer, luistert niet naar hem en gehoorzaamt niet meer ; hij werpt zich op ingebeelde voorwerpen ; hij valt zich zelven aan en bijt zich ; hij bijt in het hout van zijn kot en de stukken van hetzelve die hij inzwelgt veroorzaken dikwijls bloedige brakingen.

Gewoonlijk weigert hij dan alle voedsel en vlucht met schrik verre van zijne kom met eten. Dit is het gevaarlijkste oogenblik voor de familie aan dewelke hij toebehoort; wel is waar de koorts dringt hem nog niet tot bijten, maar zijn speeksel bevat reeds het gevaarlijk venijn en de minste hoeveelheid van dit speeksel, in betrekking komende met eene wonde of eene eenvoudige krab, kan de razernij veroorzaken. De kinderen willen met den hond komen spelen, hem liefkozen ; hij is beangst, bevreesd en bijt : gevaarlijke beest welke het venijn in het bloed inent.

Als men bij eenen hond slechts eenen schijn van deze teekenen bemerkt, dan vergt de voorzichtigheid dat men hem dadelijk afmake, want weldra volgt dan de crisis.

Het derde tijdperk der ziekte is gekenmerkt door de woede om te bijten, woede welke afschuwelijk is. Dan verandert de vrees van aard ; de hond verborg zich tot nu toe, thans verdedigt hij zich, hij loopt uit het huis, valt al aan wat leeft en bijzonder andere honden.

Dan moet men hem donden ; doch men weze voorzichtig, want de kleinste beet heeft zeker de razernij voor gevolg.

Hieruit blijkt genoeg voor onze lezers dat men, met een weinig aandacht, aan zijne familie en aan anderen de overzetting der razernij kan voorkomen : het is voldoende dat men er goed de voorteekens van onthoude.

Fruit als geneesmiddel.

In de eerste plaats zijn de druiven te noemen, vooral de blauwe ; zij zijn niet alleen voedzaam, maar zuiveren ook het bloed.

Daarop volgen de perziken, in geneeskrachtigheid aan de druiven, maar ze mogen niet overrijp zijn ; deze gebruike men des morgens vroeg op de nuchtere maag.

Een oranjeappel, dagelijks gebruikt, is een voortreffelijk middel tegen slechte spijsvertering van dit orgaan en gezet bij voortgezet gebruik de maag volkomen.

De appel is niet alleen voedzamer dan de aardappel, maar hij bevat ook zachte en aangenaame zuren, die op het gansche lichaam weldadig werken. Een appeleter zal zelden aan moeilijke spijsvertering of keelziekte lijden. Vooral bevorderend voor de gezondheid is het, een appel te eten, voor men 's avonds gaat slapen. De appel bezit ook tonische (versterkende) heelkrachten en bevat meer phosphoor dan eenige andere plant. Daarom is hij voor personen, die in steeds geprikkelden toestand verkeeren en niet in staat zijn tot lichamelijke krachtinspanning, een zeer geschikt en gewenscht voedsel. De appel voedt de personen, wekt de werkzaamheid van de lever op en voedt en verfrischt zoowel geest als lichaam. Met uitzondering van aardbeziën in haar tijd, kunnen wij eer alle andere vruchten te zamen ontbeeren dan de appel alleen. En toch is de aardbezie maar een tijdelijke vrucht, terwijl de appel, als hij op behoorlijke wijze voedt, bewaard, het heele jaar duurt en ons verkwikt door zijne eigenaardige beter wordende en opwekkende sappen.

De plaats die de appel inneemt, kan door geene andere vrucht meer aangevuld worden.

Gekookte appels zijn voor kinderen uitstekend, want men heeft dan geen poeders of artsenijen voor hen noodig.

Het sap uit houttappelen is van groot nut bij lever en ingewandsziekten, terwijl pompoen (kalabas) sap bij koorts en nierziekten helpt.

De kracht van de citroen is algemeen bekend. Bij den arbeid in den heeten zomer, hetzij buiten, hetzij binnen huis, als de dorst ons het meest kwelt, is dit sap, met water vermengd, zeer aan te bevelen, daar het niet alleen dorst stilt, maar ook geen schadelijke gevolgen doet ontstaan.

Citroensap in een kop sterke koffie doet de hoofdpijn bedaren. En morders weten heel goed, hoe gunstig de vruchtensappen, met water vermengd, hij kiaderen werken.

Braambessensap met suiker stilt den hoest maar ook de marmeladen van boschbessen met suiker en heet water gekookt, goed geroerd en s'avonds voor het naar bed gaan gebruikt, werkt uitstekend. Bij klieren werkt een afreksel van sleeën, kond gedronken, het best. Bij builen legge men er gekneusde aardbeziën op en late ze zoolang daarop liggen tot ze indrogen, bij geregeld en herhaald gebruik genezen de builen volkomen.

De natuur bieedt ons in de vruchten, voortreffelijke geneesmiddelen, die op gepaste wijze gebruikt, onschatbare diensten bewijzen.

Amerikaansche zangmethodes.

In de *Kunstgezang* deelt Frau Anna Lankow-Pietsch, een duitsche dame, die te New-York zeesigen tijd zangles heeft gegeven, enkele bijzonderheden mee over hetgeen zij daar ervaren heeft van de amerikaansche zangmethodes.

De zangleeraars en leeraressen trachten elkander met hun methodes te overbluffen. Een, van hen annonceert, dat hij zijn methode de leerling zijn toon eerst boven in zijn hoofd moet werpen, en hen dan voor de versterking van het geluid terug moet laten slaan tot in zijn maag.

Een ander laat, om een goede adembaling te krijgen, den leerling eerst de trappen oplooppen. Daarna moet hij plat op een sofa gaan liggen, een glas boordevol water wordt op zijn buik gezet, en nu moet hij langzaam diep ademhalen, zonder dat het water er uit loopt !

Een andere leerares geeft ademhalingslessen, door een leerling midden in een vertrek te plaatsen en naar een vijf of zes pas van hem verwijderd pluimken te laten blazen, tot dit beweegt. Dat versterkt de longen, zegt zij.

De vermakelijkste ontmoeting had Frau Lankow met een jonge dame, die bij haar wilde les nemen, en die op de vraag, of zij vroeger zangles had gehad, antwoordde : ja, naar de *umbrella-method* (parapluie methode.) Mevrouw Lankow moest nederig erkennen, dat zij van die methode nog nooit gehoord had, en kreeg toen de volgende verklaring :

De methode berust op een nieuwe aanwijzing van *crescendo en diminuendo*. De leerling staat op eenigen afstand van den leeraar, de toon wordt aangegeven, de leerling zet in, en nu opent de leeraar langzaam een parapluie, wat voor den leerling het teeken van het aanzwellen van den toon is. Als de parapluie geheel geopend is, moet de toon het sterkste zijn. Dan wordt de parapluie weer langzaam toe gedaan en de toon neemt weer af. Bij zijn oefeningen thuis moet de leerling zelf met de parapluie manoeuvreeren.

Daar mevrouw Lankow zich niet in staat achtte volgens die methode te onderwijzen, verliet de jonge dame haar met een uitdrukking van kolossale geringschatting.

Gemeenteraad van Tongeren.

Zitting van maandag 18 Juli 1898.

Tegenwoordig : MM. Meyers, burgemeester, Delycie en Indekeu, schepenen, Delvigne, Ghineau, Neven, Schaetzen, Vanden Bosch en Voncken, leden.

Het proces-verbaal der vorige zitting wordt gelezen en goedgekeurd.

Er wordt kennis aan den raad der volgende voorwerpen gegeven :

Ingevolge de overneming door den Staat van den Luiksch-Limburgschen spoorweg, stelt het departement van ijzerenwegen, posterijen en telegrafen zich voor den telegraphieken dienst der stad Tongeren in de statie te centraliseeren. Het bureel van telegraphen, dat heden op de post bestaat, zou enkel behouden worden als bureel van vertrek, dat is te zeggen dat het publiek er depechen zou kunnen komen afgeven, die alsdan naar de statie getelephoneerd zouden worden. De instelling van den telephoon in de statie zou de benoeming van eenen ontvanger der telegraphen en telephonen voor gevolg hebben.

Eene brusselsche maatschappij heeft aan de stedelijke regeering gevraagd onder welke voorwaarden zij haar de Plinius Fontein en de omliggende gronden, voor een termijn van 99 jaren, zou verpachten. De maatschappij zou er gebouwen oprichten en feesten geven.

M. Schaetzen doet opmerken dat weldra een congres van aardkundigen zich zal vergaderen, met het doel de minerale waters te bestudeeren. Dit congres zal de minerale waters van Tongeren komen onderzoeken.

De bevoegde commissie zal zich vergaderen ten einde eene beslissing te nemen.

Tot hiertoe heeft het gouvernement nog geene uitspraak gedaan in betrezen de inaanmerkingneming betreft der lijn Wihogne-Tongeren.

M. Delvoix doet opmerken dat de provinciale raad eenen wensch in dezen zin geuit heeft.

De portier van het tribunaal vraagt eene vergoeding voor het bijzonder werk dat hij heeft moeten verrichten ingevolge het plaatsen op het paleis van justicie van twee stem- en vier opnemingsbureelen, tijdens de laatste wetgevende en provinciale kiezingen. — Toegestaan.

M. Neven roept de aandacht van het college op den toestand in denwelken zich de grond bevindt, gelegen langs den eigendom van M. Ridder de Donnea, tusschen de Hasselische- en de Kruispoorten.

M. de Burgemeester zegt dat de noodwendige maatregelen onmiddelijk zullen genomen worden.

M. Neven zou eene som van fr. 250 op de begrooting willen zien inschrijven, ten einde eene horloge op het stadhuis te plaatsen.

M. Schaetzen is van gedachte dat men de horloge op den toren zou moeten plaatsen.

De raad gaat tot de dagorde over :

1° *Toestand der kas. Proces-verbaal.* — Goedgekeurd.

2° *Verkoop van het gras der Stadsmotten.* — *Akt.* — Goedgekeurd.

De verkoop heeft fr. 450 opgebracht.

3° *Middelbare school.* — *Begrooting voor 1899.*

De begrooting sluit in ontvangsten met fr. 18705. In uitgaven met dezelfde som. Gunstig advies.

4° *Plan van eenen boulevard tusschen de Hasselische- en de Bilserschepoorten.*

5° *Vraag van M. Christiaens-Laminne om te bouwen tusschen de Hasselische- en de Bilserschepoorten.*

Deze beide voorwerpen worden tot eene aanstaande zitting verzonden.

6° *Onderwijzer en onderwijzeres ad interim.* — *Schadeloosstelling.* — *Vaststelling.*

De raad stemt de schadeloosstelling uit dien hoofde te betalen.

7° *Lagere gemeentescholen.* — *Vaststelling van den dag der prijsuitdeelingen en der heropening der klassen.*

De prijsuitdeelingen aan de leerlingen der gemeentescholen zijn vastgesteld op maandag 8 Augustus aanstaande ; 's morgens voor de jongens, 's namiddags voor de meisjes.

De heropening der klassen is vastgesteld op dinsdag 27 September.

8° *Afstand van gemeentegrond.* — *Vraag van M. Beets.*

Tot eene aanstaande zitting verzonden.

9° *Vraag van Mme Fouarge om eene pomp aan de brug van den ijzerenweg te plaatsen.* — Idem.

10° *Aanvraag van subsidie wegens de maatschappij der Oud-Soldaten van 1870-1871.*

11° *Zelfde aanvraag wegens den Tongerschen Vélo-Club.*

In het toekomende, vooraleer gevolg aan zulke aanvragen te geven, zal de stedelijke regeering inlichtingen bij de maatschappijen nemen, nopens de geldmiddelen over dewelke zij beschikken voor het inrichten der feesten.

12° *Altijddurende vergunning op het kerkhof.* *Aanvraag van M. De Malte.*

Toegestaan onder de gewone voorwaarden.

Provinciale raad van Limburg.

De Provinciale Raad heeft het voorstel van M. Deploige gestemd, door hetwelk ernstige veranderingen toegebracht worden aan het reglement over de verbetering van het runderras. Voortaan zullen er twee klassen zijn voor den wedstrijd der stieren. Aan de eerste klas, begrijpende de stieren van meer dan twee jaren, zullen vijf premiën en twee eervolle meldingen toegekend worden. Aan de tweede klas, begrijpende de stieren van minder dan twee jaren, zullen ook vijf premiën en twee eervolle meldingen toegekend worden.

In geval de eigenaar van eenen stier zijn recht op de premiën zou verliezen, ingevolge een der gevallen in het reglement voorzien, zal de eigenaar van den stier, die recht had op de volgende premie, de opengevallen premie genieten. De eigenaar die recht had op de derde premie zal de tweede ontvangen enz. zoodat de eigenaar die recht had op de eerste eervolle melding, de laatste premie zal bekomen.

NIEUWS uit de stad en de omstreken

Pleziertrein naar OOSTENDE.

De personen die eenen *tweeden pleziertrein* naar Oostende zouden willen zien inrichten, worden verzocht er kennis op de statie van te geven, VÓÓR DEN 25 JULI AANSTAANDE.

Feest van Sint Anna, wier Mirakuleus Beeld in O. L. V. Kerk te Tongeren vereerd wordt.

Maandag 25 Juli, om 5 ure 's namiddags, Plechtig Lof.

Dinsdag 26 Juli, om 5 ure 's morgens, Plechtige HOOGMIS ter eere der H. Moeder Anna, in de Kapel.

Missen om 7 en 8 ure.

Ten 5 ure 's avonds, het Plechtig LOF.

Woensdag 27 Juli, om 5 ure 's morgens, JAARGETIJDE voor de afgestorvenen van het Broedershap der H. Anna.

Na de Goddelijke Diensten, worden de Heilige Reliquiën vereerd.

Morgen zondag, om 11 ure, zal een plechtig *Te Deum* uitgevoerd worden in O. L. V. Kerk, ter gelegenheid van de verjaring der inhuldiging van het Koninkrijk België.

Hof van Assisen. — Geene enkele zaak is ingeschreven op de rol van het Hof van Assisen der provincie Limburg, waarvan de zittijd aanstaanden maandag in onze stad, onder voorzitterschap van M. den raadsheer Boni, moest geopend worden.

Vélo-Club Tongrois.

FÊTE DE LA RUE DE MAESTRIGHT.

Le Vélo-Club Tongrois a l'honneur de porter à la connaissance des cyclistes qu'elle organise les fêtes suivantes, le DIMANCHE, 31 JUILLET :

à 5 heures, *CORTÈGE.*

A 5 1/2 heures : 1° *Carousel à vélo*, mise 1 fr. : 3 prix : 12 fr. 8 fr. 5 fr. — 2° *Course aux œufs*, mise 0,75 fr. ; 2 prix : 10 fr. 7 fr. — 3° *Massacre des Innocents*, mise 0,50 fr. ; 2 prix : 5 fr. 3 fr. — 4° *Course de lenteur*, mise 0,50 fr. ; 2 prix : 5 fr. et 3 fr.

La Commission du Vélo-Club Tongrois.

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften :* Naamloos : Dankteggingen aan den H. Antonius 5 fr. — Om eene gunst te bekomen 5 fr. — Ter eere van den H. Antonius, 0,40 c^mes. — Voor eene bekomene gunst en om er eene andere te verkrijgen 5 fr. — Voor eene bekomene gunst 1 fr. — Bijzondere gifien, 0,50 c^mes, 2 fr.

Stad Hasselt.

Nationaal eeuwfeest van den BOERENKRIJG.

Het is van nu af zeker dat het feest van 28 Augustus allerprachtigst zal zijn. Ver over de 200 maatschappijen — die van Hasselt niet inbegrepen — hebben reeds hunne toetreding ingezonden voor het Festival en het Vlaggenfeest ; men rekent dat meer dan 300 maatschappijen zullen deelnemen aan den stoet, welke minstens uit 10 duizend man zal bestaan.

Het schoonste deel van den stoet zal ontegenzeglijk de groep der oude gilden zijn. Er bestaan in Limburg en in de naburige provinciën talrijke gilden welke dagteekenen van de XVIIe en zelfs van de XVe eeuw ; bijna al die gilden komen naar Hasselt ; hunne vandeldragers zullen de vlaggen en standaards dragen, welke de gilden sedert twee en drie honderd jaren vergezeld hebben in de dagen van strijd, zoowel als in de dagen van vreugde ; de schouders en de borst der hoofdmannen, « koningen » en « keizers » zullen versierd zijn met de zilveren balaketen, gewoonlijk gekend onder de namen van breuken of brootsen, welke den vorigen roem onzer gilden herinneren ; eenige gilden spreken zelfs van hunne oude wapens mee te brengen. Die groep alleen zal ontelbare liefhebbers van kunst en oudheden naar Hasselt uitlokken.

Een bericht voor de maatschappijen die nog geene beslissing genomen hebben en die deel willen nemen aan de trekking der premiën toegestaan door het gemeentebestuur :

De lijst der deelnemende maatschappijen zal den 1 AUGUSTUS gesloten worden.

St-Jozef's College -- Hasselt. — Tombola opgericht voor het bouwen eener kapel. — Lijst der *winnende nummers* waarvan de voorwerpen nog niet afgehaald zijn :

6	573	1019	3431	6243	13467
14	625	1494	3459	6292	13525
125	657	1991	3690	7905	13555
135	669	2166	3784	7906	13724
176	694	2241	3849	7967	13751
206	702	2578	4038	7985	13752
247	762	2598	4078	8253	13764
272	822	3012	4141	9412	13795
274	905	3102	4189	13103	14018
325	909	3205	4170	13102	14915
465	912	3314	4834	13197	17157
484	918	3358	3028	13259	17289
501	954	3361	5161	13395	17509
565	971	3422	3591	13465	19920
					19975

De voorwerpen, voor 4 *Augustus aanstaande* niet afgehaald blijven ten voordeele van het werk.

Lanaken. — Vier wildstroopers doorliepen het bosch, toen opeens een hunner, oorgetwijfeld op een stuk wild schietende, onvrijwillig een meisje aan de beenen en den buik kweste. De gekweste, eene koewachster, had de wildstroopers niet gezien. Een onderzoek is geopend.

Opoeteren. — Verleden donderdag 's nachts, heeft het hier fel gevrozen.

De boekweit heeft er op verschillende plaatsen veel door geleden.

BELGISCHE NATIONALE BEDEVAART NAAR

O. L. V. van Lourdes

SEPTEMBER 1898.

I. — Trein van groote omreis.

Vertrek den 4^e September ; verblijf te Lyon en te Marseille. — Verblijf te Lourdes van den 9^e tot den 15 September.

II. — Half-rechtstreeksche trein. — Vertrek den 7^e September uit Gent, Brussel en Luik. — Verblijf te Parijs den 8^e, te Lourdes van den 9^e tot den 15^e.

DE HUT

VAN

ONKEL TOM

32ste vervolg.

Met veel moeite en gekerm werd de gevallen held opgeholpen, en hem onder de armen vasthoudende, brachten zij hem tot bij de paarden.

— Als gij mij maar naar die herberg terug kunt brengen. Geeft mij eenen zakdoek of zoo iets om hier in te stoppen en dat duivelsch bloeden te stillen.

George keek over de rotsen heen en zag hen beproeven om Tom op een paard te zetten. Na een paar vruchteloze poginges zwaaide hij duizelend om en viel met eenen slag op den grond.

— O, ik hoop maar dat hij niet dood is, zegde Eliza, die ou met al de anderen stond toe te zien.

— Waarom ? zegde Phineas. Het zou niet meer dan zijn loon zijn.

— Omdat na den dood het oordeel komt, zegde Eliza.

— Ja, zegde de oude vrouw, die onder al het voorgevallene op hare methodisten-manier had zitten kermen en bidden, dat zou ontzaglijk wezen voor de ziel van het arme schepsel.

— Op mijn woord, zij laten hem liggen, geloof ik, zegde Phineas.

Dit was de waarheid, want na eenig beraad stegen al de anderen te paard en reden heen. Toen zij uit het gezicht waren, achtte Phineas het raadzaam ook niet langer te wachten.

— Wij moeten afklimmen en een eind te voet gaan, zegde hij. Ik heb Michael gezegd dat hij moest doorrijden en hulp halen en hij zal spoedig met den wagen terug zijn, maar wij zullen hem een eind weges te gemoet gaan. De Heer geve dat hij spoedig kome ! Het is nog vroeg op den dag, en er zullen nog niet veel voetgangers op den weg zijn. Wij zijn niet veel verder dan een paar mijlen van onze rustplaats af. Als de weg verleden nacht niet zoo heel slecht was geweest, zouden wij hun geheel zijn ontkomen.

Toen de vluchtelingen het hek langs den weg naderden, zagen zij in de verte hun eigen wagen weder aankomen, door eenige mannen te paard vergezeld.

— Zoo, daar is Michael en Stephen en Amariah, riep Phineas met blijdschap uit. Nu zijn wij behouden, zoo goed alsof wij daar al waren.

— Maar blijf dan nog even, zegde Eliza, en doet iets voor dien armen man. Hij kermt zoo akelig.

— Het zou niet meer dan christelijk wezen, zegde George. Laten wij hem maar medenemen.

— En hem onder de kwakers genezen ! zegde Phineas. Dat zou wel aardig zijn. Nu, ik heb er niets tegen. Maar laten wij eerst eens naar hem gaan kijken.

En Phineas, die in zijn jagersleven eenige ondervinding in de chirurgie had opgedaan, knielde bij den gekwetste neer, en begon zorgvuldig zijnen toestand te onderzoeken.

— Marks, zegde Tom met eene flauwe stem, zijt gij dat, Marks ?

— Neen, dat is niet te denken, vriend, antwoordde Phineas. Hoeveel Marks van u houdt, hij houdt toch meer van zijne eigene huid. Hij is al lang voort.

— Ik geloof dat het met mij gedaan is, zegde Tom. Die lafhartige rekel, om mij hier alleen te laten sterven ! Mijne goede oude moeder heeft mij altijd gezegd dat het zoo gaan zou.

— Och Heere, hoor dat arme schepsel eens ! Hij heeft nog eene moeder, zegde de oude negerin. Ik kan het niet nalaten om medelijden met hem te hebben.

— Zachtjes, zachtjes ; zoo kleinzeerig en driftig niet, vriend, zegde Phineas, toen Tom ineenkromp en zijne hand wegstiet. Gij hebt geene kans meer, als ik het bloeden niet stuit. En Phineas improviseerde haastig een verband van zijn eigen zakdoek en van dien, welken hij bij het gezelschap nog kon bekomen.

— Gij hebt mij daar afgestooten, zegde Tom met eene flauwe stem.

— Wel, als ik dat niet gedaan had, zoudt gij er ons hebben afgestooten, antwoordde Phineas, bukkende om het verband aan te leggen. Kom, laat ik u helpen. Wij meenen het wel met u ; wij willen u geen kwaad doen. Gij zult naar een huis gebracht worden, waar men u uitmuntend zal oppassen, zoo goed als uwe eigene moeder zou kunnen doen.

Tom kermde slechts en sloot zijne oogen. Bij menschen van zijne klasse zijn kracht en moed iets geheel lichamelijks, en vervliegen met het wegvloeien van hun bloed ; de reusachtige kerel zag er in zijne hulpeloosheid inderdaad jammerlijk uit.

De andere troep kwam nu aan. Men nam de banken uit den wagen, legde de buffelhuiden, in vieren gevouwen, geheel langs eene zijde, en daarop tilden vier mannen met groote moeite Tom er in. Zer men hem neerlegde was hij geheel flauw. De oude negerin ging in haren overvloed van medelijden, op den grond zitten, en nam zijn hoofd in haren schoot.

— Wat denkt gij van hem ? zegde George, die naast Phineas voorop zat.

— Wel, het is maar eene tamelijk diepe vleeschwonde ; maar dat kneuzen en krabben bij zijnen val heeft hem geen goed gedaan. Hij heeft tamelijk sterk gebloed ; hij is haast leggeloopen, met moed en al ; maar hij zal het wel te boven komen en er misschien iets door leeren.

— Ik ben blijde, dat ik dit van u hoor, zegde George, het zou altijd eene drukkende gedachte voor mij geweest zijn, als ik zijn dood veroorzaakt had, zelfs in eene rechtvaardige zaak.

— Ja, zegde Phineas, het dooden is een leelijk ding, hoe men het ook neemt, mensch of beest. Ik ben in mijnen tijd een groot jager geweest, en ik zeg u, ik hebb dikwijls gezien dat een reebok, die geschoten was en stierf, iemand zoo aankeek, dat hij haast een gevoel had alsof hij eene goddeloosheid had gedaan ; en met menschelijke wezens is het nog ernstiger, omdat, zooals uwe vrouw gezegd heeft, voor hen na den dood het oordeel komt. Ik weet niet of de begrippen van ons volk over die dingen wel te nauw zijn ; en als men bedenkt hoe ik ben groot geworden, heb ik ze tamelijk wel overgenomen.

— Wat zullen wij nu met dien armen kerel doen ? zegde George.

O, hem naar Amariah brengen. Daar is oude grootmoeder Stephens, Doreas noemen zij haar, zij kan verbazend goed oppassen. Dat is haar natuurlijk vak, en zij is nooit beter in haren schik dan wanneer zij eenen zieke heeft te verzorgen. Wij kunnen hem wel veertien dagen of zoo bij haar laten.

Na omtrent een uur rijdens kwam men aan eene nette boerenwoning ; waar de vermoeide reizigers terstond op een goed ontbijt werden onthaald. Tom Loker werd spoedig met behoedzaamheid op een veel zindelijker en zachter bed gelegd, dan waarin hij ooit gewoon was geweest te slapen. Zijne wonde werd zorgvuldig gezuiverd en verbonden, en toen bleef hij stil liggen als een vermoeid kind, kwijnend zijne oogen sluitende en dan weder openende, om naar de witte gordijnen der kamer de zacht voorbijgijlijdende gedaanten te turen. En hiermede nemen wij voor het tegenwoordige van dit gezelschap afscheid.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Miss Ophelia aanvaardt hare taak.

Onze vriend Tom vergeleek, in zijn eenvoudig gepeins, zijn eigen gelukkig lot in zijne dienstbaarheid met dat van Jozef in Egypte ; en naarmate zijn karakter zich voor het oog van zijnen meester meer en meer ontwikkelde, werd die vergelijking al juister en juister.

St-Clare was traag en onverschillig voor geld. Tot nog toe was het inkoopen van allerlei benoodigdheden voornamelijk door Adolf bezorgd, die even ondebacht was als zijn meester ; en met hun beiden ging het verkwisten met vervaarlijke snelheid voort. Jarenlang gewoon zijns meesters eigendom als een aan hem toevertrouwd goed te beschouwen, zag Tom met eene onrust, die hij bijna niet verdragen kon, de verkwisting in dit huishouden ; en op de zachte, zijdelingsche manier, die menschen van zijnen stand dikwijls aannemen, gaf hij somtijds wenken en raad.

In het begin gebruikte St Clare hem nu en dan ; maar weldra overtuigd van zijn gezond oordeel en zijne bedrevenheid in dit opzicht, vertrouwde hij hem al meer en meer, totdat eindelijk alle inkoopen der markt aan hem werden opgedragen.

— Neen, neen, Adolf, zegde hij eens, toen deze zich beklaagde over die vermindering van zijne macht, laat Tom maar begaan. Gij weet alleen wat er noodig is, Tom weet wat het kost en waar het gekocht moet worden ; en er zou welhaast een einde aan het geld komen, als wij niet iemand daarop lieten passen.

Zoo onbeperkt vertrouwd door eenen zorgeloozen meester, die hem eene bankroet gaf zonder er naar te zien, en het geld aannam zonder het te tellen, had Tom velerlei gelegenheden en verzoekingen tot oneerlijkheid, en niets dan zijne eenvoudige rechtschapenheid, door zijn Christelijk geloof versterkt, kon hem daarvan terughouden. Voor hem was juist het onbeperkte vertrouwen, dat men in hem stelde, eene reden en heilige verplichting tot de striktste nauwgezetheid.

Met Adolf was het geheel anders geweest. Onaadenkend, brgeerig en niet gedwongen door vrees voor eenen meester, die het gemakkelijk vond alles maar te laten loopen gelijk het wilde, was hij ten opzichte van dien meester tot zulk eene volkomene verwarring geraakt, dat zelfs St-Clare somtijds onrustig daarover werd. Zijn eigen gezond verstand zegde hem dat het verkeerd en gevaarlijk was, zijne bedienden zoodanige gewoonten te laten aannemen. Hij gevoelde altijd zekere knaging daarover, hoewel deze niet sterk genoeg was om hem eene beslissende verandering in zijne handelwijs te doen maken ; en juist deze knaging bewoog hem tot verdere toegeeflijkheid. Hij zag de zwaarste fouten licht over het hoofd, omdat hij zich zelven zegde dat zonder zijn toedoen zijne bedienden niet daartoe zouden vervallen zijn.

Tom beschouwde zijnen vroolijken, luchthartigen, innemenden jongen meester met eene zonderlinge mengeling van welgevallen, eerbied en vaderlijke bekommering. Dat hij nooit in den bijbel las en nooit naar de kerk ging, dat hij spotte met alles waarmede hij verkeos zijn vernuft te laten spelen, dat hij zijne zondagsavonden in de opera sleet ; dat hij meer dan hem wel dienstig was naar de clubs en avondgezelschappen ging, waar veel gedronken werd, waren dingen, welke Tom even duidelijk zien kon als iemand anders, en die hem tot de overtuiging brachten dat meester geen christen was ; eene overtuiging evenwel, die hij zeer bezwaarlijk aan iemand anders zou bekend hebben, maar die hem in zijn slaapkamertje op zijne eenvoudige manier menig gebed deed uitstorten. Bij gelegenheid zegde hij ook wel eens zijne gedachten, met iets van dien tact die aan zijne klasse eigen is. Bij voorbeeld : daags na den vroeger beschreven zondag was St-Clare op eene gezellige partij van vroolijke zoaken genoodigd, en werd hij tusschen een en twee uur in den nacht te huis gebracht in eenen toestand, welke weinig van smoordronken verschilde. Tom en Adolf hielpen hem in bed. De laatste was zeer vroolijk, hield de zaak blijkbaar voor eene aardigheid en lachte hartelijk over de onnoozele ontzetting van Tom, die inderdaad eenvoudig genoeg was om het grootste gedeelte van den nacht te blijven wakker liggen en voor zijnen jongen meester te bidden.

— Wel, Tom, waar wacht gij naar ? zegde St-Clare den volgenden dag, toen hij in zijnen kamerrok in zijne bibliotheek zat, en Tom juist verschillende hoodschappen en eenig geld had gegeven. Is het niet alles in orde ? vervolgde hij, toen Tom nog staan bleef.

— Ik vrees van neen, meester, antwoordde Tom met een ernstig gezicht.

St-Clare legde zijn dagblad neder en zag toen Tom aan.

— Wel, Tom, wat scheelt er aan ? Gij kijkt zoo plechtig als eene doodkist.

— Ik ben heel benauwd, meester. Ik heb altijd gedacht, dat meester voor alle menschen goed zou zijn.

— Wel, Tom, ben ik dat dan niet geweest ? Komaan, wat woudt gij hebben ? Gij wilt om iets vragen, denk ik, en dit is de inleiding.

— Meester is